

Seminar og landsmøde i Dragt- og Tekstilnetværket

Onsdag den 1. og torsdag den 2. september 2021

Tema: Tøj til drenge og mænd

Mødested: Københavns Professionshøjskole, Humletorvet 3, Warehouse Plan 2, Lokale nr. W.3.11, 1799 København V.

Onsdag den 1. september

10.00 - 10.30

Indtjekning. Kaffe/te/vand/Bolle med ost og smør

10.30 – 10.50

Velkomst og introduktion.

v. Kirsten Toftegaard og Helle Leilund

10.50 - 11.30

Mikkel Venborg Pedersen, Nationalmuseet

Den perfekte gentleman. Mænd, stil og idealer i verden af i går

I løbet af 1800-tallet blev den engelske gentleman et ideal for mænd i hele Europa, også i Danmark. Det gjaldt for eliten og også langt ud i samfundet. Idealet er langt ældre, men i anden halvdel af 1800-tallet nåede det et højdepunkt. Frem til den gamle verdens sammenbrud i Første Verdenskrig var den velklædte, høflige, dannede, selvbevidste, uafhængige mand det ypperste ideal, man kunne stræbe efter. I dag refererer man også ofte til gentlemen i denne forstand, når det handler om sport, mode, opdragelse og kønnes omgang med hinanden.

Seniorforsker, ph.d. og dr. phil. Mikkel Venborg Pedersen fra Nationalmuseet tager os med på rejse i denne maskuline verden og fortæller om, hvordan påklædning, manerer og den indre moralske standard skulle forstås og efterleves i tiden omkring 1900. Foredraget bygger på hans anmelderroste bog *Den perfekte gentleman. Mænd, stil og idealer i verden af i går*, der udkom 2018 i København på GADs Forlag.

11.40 - 12.00

Kristine Holm-Jensen, Tekstilmuseet, Museum Midtjylland

Inderst tilpas – yderst tilfreds. Undertøj fra JBS.

Inderste tilpas – yderst tilfreds sådan lød et slogan fra virksomheden JBS i 1950'erne. Producenten af klassisk hvidt herreundertøj var en af pionererne inden for branding af herreundertøj.

Historien om den midtjyske trikotageindustri i det 20. århundrede er om noget også et undertøjseventyr. Det løber op i millioner måske endda milliarder af stykker undertøj, der har fundet vej fra fabrikkerne og ud til forbrugere. Trikotageproduktion var i perioden op til og lige efter 2. Verdenskrig typisk basistøj som undertøj, strømper og baby- og børnetøj. Produkterne blev afsat gennem grossister, og på fabrikkerne var der ikke det store fokus på hvem slutforbrugeren var. Skarpere konkurrence, bedre produktionsfaciliteter og øget fokus på branding og marketing gjorde, at mange virksomheder orienterede sig i en ny retning. Slutforbrugeren blev vigtig og et vigtigt kommunikationsmiddel blev reklamen. Heri tegnede virksomhederne et billede af deres kunder, og hvordan de opfattede sig selv.

I oplægget vil vi se på reklamer for herreundertøj fra midtjyske undertøjsproducenter fra 1950 til 2015 med henblik på at undersøge, hvem reklamerne henvender sig og hvilke herreidealer, de stiller op.

12.00 - 13.00

FROKOST

Dagens sandwich på hjemmebagt brød, frisk salat portionsanrettet, vand

13.00 - 13.40

Else Skjold, lektor Kunstakademiets Designskole

Den individuelle herregarderobes sammensætning

Den beklædning vi har på er altid et udtryk for samspillet mellem individuel smag og selvopfattelse, og forskellige tøjkulturelle referencer vi trækker på – oftest uden selv at være klar over det.

For (danske) mænds vedkommende er der flere tøjkulturelle referencer der er i spil, når de i deres dagligdag sammensætter deres beklædning. Her spiller vores samfunds generelle forståelse af eksempelvis maskulinitet, alder og autoritet en stor rolle. Ligesom det spiller en meget stor rolle, at fast dress-code tilhørende forskellige professionelle sammenhænge reelt er radikalt udvandet i dag, til forskel fra tidligere.

Oplægget vil komme ind på nogle af de store skift der er sket særligt i nyere tid, som har gjort at det i høj grad er op til den enkelte mand at definere hvad eksempelvis formel påklædning er, samt hvad der er passende påklædning til en lang række anledninger. Som baggrund for denne udvikling vil der blive trukket nogle vigtige, historiske rids, som går tilbage til herretøjsreferencer fra særligt det 19. og 20. århundrede, der stadig har stor betydning i dag.

Der vil blive vist udvalgte eksempler fra blandt andet Else Skjolds egen ph.d.-afhandling fra 2014 omhandlende mænd og garderober.

13.50 – 14.10

Hanne Schaumburg Sørensen, Museum Østjylland

Randershandsker

Uanset årstid så var handsker tidligere en uundværlig del af en herres beklædning, når han forlod sit hjem. En stor del af disse herrehandsker blev fremstillet i Randers, hvor byen siden 1600-tallet havde været centrum for det danske handskemageri. Randershandsker var et kvalitetsprodukt, der var berømmet og værdsat over hele Europa for deres fine bearbejdning og gode duft. Efterspørgslen efter Randershandsker var så stor, at de randrusianske handskemagermestre ikke kunne følge med, derfor markedsførte handskemagerne i Viborg og Odense også deres produkter som Randershandsker.

På trods af den store afsætning af handsker var det ikke lukrativt at være handskemager, fortjeneste endte i købmændenes lommer. De manglende muligheder for en ordentlig indtjening sammen med manglen på lammeskind var årsager til, at handskemageriet mod slutningen af 1700-tallet var på retur. Med indforskrivelsen af en fransk handskemager, der mestrede en anden garveteknik nemlig alun- eller hvidgarvningen, og etableringen af Randers Handskefabrik i 1811, fik handskemageriet en ny opblomstring. Dette oplæg er fortællingen om et vigtigt håndværksfag i Randers - og i Danmark, og som derfor også er et væsentligt undersøgelsesfelt for Museum Østjylland. Det er resultatet af museets undersøgelser jeg gerne vil fremlægge på seminaret i Dragt- og Tekstilnetværket i september 2021.

14.20 - 14.50

KAFFE/TE, KAGE OG FRUGT

14.50 – 16.30

Landsmøde i Dragt- og Tekstilnetværket.

Særskilt dagsorden!

16.45 – 17.25

Torsten Grundwald, Den velklædte mand

God tøjstil

I forlængelse af min seneste bog, Stil består, Gyldendal, november 2020, vil jeg gerne tale om god tøjstil (til mænd primært). Man siger rigtignok, at "anything goes" i dag, men virkeligheden er jo, at nogle mennesker har et bedre greb om at klæde sig end andre, ikke ulig at nogle mennesker er bedre til at lave mad end andre. Hvad er det så, der helt konkret er i spil hos dem, der klæder sig godt? Det vil jeg gerne eksemplificere og give mit bud på.

Efter Torsten Grundwalds indlæg vil der blive serveret et glas vin, og der vil være lejlighed til at stille spørgsmål til Torsten omkring god nutidig tøjstil for mænd.

Torsdag den 2. september

Mødetid kl. 9.00

9.10 - 9.30

Velkomst ved uddannelsesleder Birgitte Kirstein, Tekstilformidleruddannelsen.

9.40 - 10.00

Ulla Mannering og Charlotte Rimstad, Nationalmuseet

Rekonstruktion af en mandsdragt fra Vikingetiden

Vikingetidens mandsdragt er et underbelyst område, da de fleste tekstiler fra denne periode er meget dårligt bevaret. Der findes dog enkelte, exceptionelle fund, som mandsgraven fra Mammen i Jylland, dateret til slutningen af 900-tallet, som indeholdt mange, velbevarede tekstiler. Med udgangspunkt i dette gravfund har vi i projektet "Velklædt i Vikingetiden" rekonstrueret en hel mandsdragt. Tekstilerne er først blevet grundigt analyseret med avancerede metoder som fiber- og farveanalyser, og dernæst er Vikingetidens komparative kildemateriale blevet studeret for at finde passende snitmønstre til dragterne. Over 20 fagpersoner og håndværkere fra Danmark, Norge, Sverige, Polen og England har været involveret, og resultatet skal nu præsenteres. Vi gennemgår nogle af de overvejelser og kompromisser, det er været nødvendigt at indgå undervejs for at skabe det svære bindeled mellem fund og færdig dragt.

10.10 - 10.30

Annet Laursen Skjelsager/Silke-Annet, ekspert i historiske tekstiler

Kong Frederik 2.'s kroningsdragt fra år 1559

I 2006, hvor museer fejrede "Renæssance år" ønskede Kronborg Slot at arrangere en storslået udstilling om slottets historie. Dronning Sofie, gift med Frederik d.2. skulle genskabes og den gamle bordhimmel, som Svenskerne bortførte i 1659 blev udlånt fra Stockholm.

Jeg blev bedt om at fremstille dronningens krave og manchetter til udstillingen.

Der findes ikke mange dragter fra 1500 årene bevaret i Danmark, de fleste informationer findes i malerier, tegninger og kobberstik. Af Kong Frederik d.2. findes et kobberstik fra hans kroning i 1559. Af Dronning Sofie, som han blev gift med i 1572, findes et brystbillede, malet kort tid efter deres bryllup. Hendes dragt har fulgt moden og var i kostbare materialer, som silkevelour i mørk rød farve med guldborter og smykker.

Kronborg Slot ville også gerne have Kong Frederik d.2 genskabt. Der gik nogle år og vi syntes at det ville være smukt, hvis der samtidigt blev fremstillet nogle fine figurer, som også lignede kongeparret.

I 2011 kom figurerne, fremstillet af Povl Kjer.

Jeg blev bedt om at omsy dronningens dragt og at fremstille en dragt til kongen. Dronning Sofie's dragt omsyede jeg først og i 2018 var Kongen også klar til at blive udstillet.

10.40 - 11.00

KAFFEPAUSE

Kaffe/Te/Vand

Bolle med ost og smør

11.00 – 11.20

Anna-Margrethe Jonsson, dragtinstruktør

Tøj til mænd på landet i perioden ca. 1750 – 1860.

Belyst ud fra bevaret tøj, skiftemateriale og skriftlige kilder

Oplægget tager udgangspunkt i mine erfaringer med og analyser af landbefolkningens tøj 1750-1860. Jeg har arbejdet med området siden 1976 og har undervist i 'Folkedans Danmark' fra 1982. På uddannelsen undervises eleverne bl.a. i almen dragtlære, virkning af bånd, syning af uldne knaphuller, sløjfer, kvindetrøjer, mandstrøje/kofte, tællesyning, genstandsanalyse, syning af særke, skjorter, og skødefrakker, syning af kasketter og 5-foldede huer fra Nordsjælland/Hedebo-egnen og meget andet. I oplægget kommer jeg også ind på mit arbejde med rekonstruktion af dragter, som bl.a. er baseret på min private samling af ca. 400 beklædningsstykker.

11.30 - 11.50

Anne-Kristine Sindvald Larsen, Aalto Universitet

Håndværkernes klædedragt i 1500- og 1600-tallet

I forskningen har det almindeligvis været antaget at håndværkere som smede, bagere, skræddere, slagtere, murere og tømrere var uden større politisk, økonomisk indflydelse i danske byer i 1500- og 1600-tallet. Enkelte studier har undersøgt bybefolkningens klædedragt i tidlig moderne tid, men ingen har specifikt undersøgt hvordan gruppen af arbejdende håndværkere forholdt sig til deres udseende og deres klædedragt. Skifter fra 1500- og 1600-tallets Helsingør indikerer at udøvende håndværkere var bevidste omkring deres klædedragt både i forhold til materialer men også i forhold til at dekorere deres tøj. For eksempel muremesteren Poul som døde i 1595 efterlod 'En Sindeldorts Trøi, me snorer besatt, och ij dottsin Sølknappr vdi' og derudover efterlod han 'En hatt me Hatteband'. En skålefarver som døde i 1624 efterlod sig en kappe som var dekoreret forneden med 'Bay och groffgrøn'. Denne præsentation tager udgangspunkt i mit igangværende ph.d.-projekt som undersøger klædedragten iblandt håndværkerstanden i danske byer i perioden 1550-1650. Jeg vil undersøge hvordan håndværkere gjorde brug af dekorative virkemidler såsom farverigt foer, bånd, knapper og hægter i deres klædedragt.

12.00 – 13.00

FROKOST

Dagens sandwich på hjemmebagt brød, frisk salat portionsanrettet, vand

13.00 - 13.20

Karen Woer, Den gamle By:

Kampen om den høje hat

Med udgangspunkt i Hattemagerudstillingen i Den Gamle By, fortælleres der om filthatteproduktion og om hattemagerfaget i midten af 1800tallet, hvor hattemagerfaget var truet af både industrialiseringen og tidens hattemode. Især den høje hat, som ikke nødvendigvis skulle bygges op over en filthat, men kunne have et underlag bestående af stivet sammenlimet lærred eller pap, truede hattemagerfaget. I det Silkehattemagerne, som de kaldtes, ikke behøvede en uddannelse som hattemagere for at producere de høje hatte, udgjorde de en trussel mod faget. Samtidig kæmpede laugsvæsenet en håbløs kamp for deres privilegier, som de endegyldigt tabte ved indførelsen af Loven om næringsfrihed i 1857.

13.30 – 13.50

Marie Riegels Melchior, lektor i etnologi, Københavns Universitet

"Skal De ud, så klæd dem om". Om dansk herretøj som del af moden fra 1958 og fremefter.

Oplægget tager sit afsæt i etableringen af Dansk Herremoderåd i 1958 og dermed beklædningsindustriens ønske om at styrke salget af herretøj til manden, som modeforbruger. Derfra vil oplægget springe frem 2010'erne, hvor netop herretøjet anses for en styrkeposition inden for dansk modedesign. Med de to historiske yderpunkter, vil oplægget rundes af med en diskussion af sammenhængene mellem før og nu, og manden som modeforbruger.

14.00 – 14.30

Helle Leilund, Ph.d. Europæisk Etnologi

Hvis du viser dig i det tøj her, bliver du slået ihjel! Om uniformer og uniformitet

Det er en del af mange mænds hverdag at skulle arbejde mens de er ikklædt noget tøj, som de ikke selv har valgt. De arbejder nemlig iført en uniform, som andre ikke alene har udtænkt snit, materialer, farver mv på, men også føjet sammen til en beklædningsmæssig helhed.

Dette oplæg vil diskutere om og hvordan der kan siges at være principielle forskelle på en egentlig uniform og visse mænds ret uniforme beklædning (fx jakkesættet). Dernæst vil jeg på baggrund af feltarbejde vise, hvordan man i praksis er en 'korrekt' klædt mandlig medarbejder i uniform i forskellige kontekster med ret forskellige uniformspraksisser, nemlig i DSB, Post Danmark og på Gentofte Hospital. Jeg vil komme ind på de forestillinger og forventninger, der er indskrevet i det ensartede arbejdstøj, fx om køn, krop, faglighed og professionalitet. Endeligt adresseres det hvordan 'den gode uniform' forstås og praktiseres forskelligt af hhv. virksomhedens ledelse, af uniformsdesigneren og af den enkelte uniformsbruger.

14.30 -14.40

Pause

KAFFE/TE, KAGE OG FRUGT

14.40 – 15.10

Opsamling på mødet 2021 (fagligt indhold).

15.10

Mødet slutter

Fællesspisning onsdag aften:

For dem der har lyst arrangeres der fællesspisning onsdag aften på Carls Øl og Spisehus.

Tilmelding og betaling til Annemette Bruselius Scharff. Tilmeld via mail på abs@kglakademi.dk, skriv middag 1. september i emnefeltet. Betaling via mobilepay. Oplysninger om mobilepay fås hos Annemette ved tilmelding.

Pris: 200 kr. for en toretters menu. Drikkevarer bestilles og betales på stedet.

Husk at skrive om du er vegetar, eller lider af fødevarerallergi.

Besøg i herrehatteforretningen Petitgas

I forbindelse med seminaret er der mulighed for et besøg i verdens næstældste hatteforretning Petitgas, der ligger i Købmagergade og har ligget der siden 1857.

Her vil ejeren Bernhard Tommerup tage imod os og fortælle om butikken, dens historie og de mange forskellige hovedbeklædninger.

Butikken ikke er ret stor og med tidens restriktioner kan vi højst være 6 besøgende, når vi fordeler os i to rum (Dette tal kan dog ændre sig inden vi mødes). Derfor har vi aftalt to aftenener, hvor Bernhard Tommerup vil tage imod os i butikken efter åbningstid.

Tirsdag d. 31. august kl. 18:00

Torsdag d. 2. september kl. 18:00

Tilmelding skal ske til: Maj Ringgaard på majringgaard@gmail.com

Husk at skrive ønsket dag.

